

TISKOVÁ ZPRÁVA

Praha 25. června 2021

Akademie věd ČR
Národní 1009/3, 110 00 Praha 1
www.avcr.cz

VÝSTAVA V NOVÉ ŘÍŠI PŘIPOMENE BŘEZINOVO DÍLO V MÍSTĚ ZRODU

Dílo Otokara Březiny se vejde do jediné knihy. Jeho básně a eseje přitom formovaly celou moderní českou poezii a inspirovaly další básníky, umělce a myslitele od konce 19. století dodnes. Všechny Březinových básnických sbírek vzniklo v Nové Říši. Autora a jeho vztah k tomuto místu přibližuje nová stálá výstava, kterou na popud novoříšské kanonie premonstrátů připravil Ústav pro českou literaturu AV ČR.

„Výstava na dvanácti panelech představuje Březinu jako osobnost velkého rozpětí a kontrastů v situaci, kdy se jeho dílo rodí a prosazuje. Vycházely jsme zejména z jeho dopisů, které psal blízkým přátelům Anně Pammrové, Františku Bauerovi a poté i celé korespondenční síti spřízněných tvůrců, jako byli Sigismund Bouška, Jakub Deml, F. X. Šalda, Josef Florian nebo František Bílek,“ uvádí Daniela Iwashita z Týmu pro výzkum korespondence Jakuba Demla Ústavu pro českou literaturu AV ČR, která společně s Eliškou Müllerovou výstavu koncipovala.

Václav Jebavý (13. 9. 1868 – 25. 3. 1929) získal roku 1888 učitelské místo na obecné škole v Nové Říši a zůstal zde až do srpna 1901. V dopisech si zprvu stěžoval na nudu, klepy a omezenost malého města. Našel tu však ústraní pro svou práci a zdálky sledoval celý svět myšlenkových a uměleckých proudů. Později ocenil i možnost uniknout pozornosti, které postupně přibývalo (po roce 1916 byl dokonce osmkrát navržen na Nobelovu cenu). Roku 1892 začal pod jménem Otokar Březina otiskovat v časopisech básně inspirované francouzským symbolismem i myšlenkami F. X. Šaldy. V Nové Říši vznikly básnické sbírky *Tajemné dálky* (1895), *Svítání na západě* (1896), *Větry od pólů* (1897), *Stavitelé chrámu* (1899) a *Ruce* (1901).

Kontakt pro média: **Markéta Růžičková**
Divize vnějších vztahů AV ČR
press@avcr.cz
+420 777 97 0812

Lenka Patoková
Ústav pro českou literaturu AV ČR
patokova@ucl.cas.cz
+420 728 889 273

Do symboliky díla se promítla i atmosféra zdejší přírody, krajiny či konkrétní detaily chrámu svatého Petra a Pavla. V klášterní knihovně zase získal přístup ke klasické literatuře.

Z místních osobností, s nimiž se Březina stýkal, výstava připomíná mj. rodiny lékaře Karla Křivého a lesníka Josefa Otce, učitele Matěje Lukšů nebo vydavatele Josefa Florianiana. Do Nové Říše však za Březinou přicházeli i přátelé z daleka, mezi jinými básník Jakub Deml nebo sochař František Bílek.

Výstava je věnována památce dvou znalců a editorů Březinova díla, spojených též s Ústavem pro českou literaturu: Miroslavu Červenkovi (1932–2005) a Petru Holmanovi (1951–2019). Texty doprovázejí na panelech působivé dobové fotografie Ondřeje Knolla, které poskytlo Muzeum Vysočiny Třebíč. Grafické úpravy se zhostila Jana Vahalíková.

„Když se věnujete české literatuře, nemůžete Březinu minout. Není to náhoda, že citát z eseje Slovo zdobí naši budovu Na Florenci. Mám z výstavy velkou radost a současně se těším z toho, že Březinovo dílo vbrzku vyjde i v ediční řadě Česká knihovna, která zpřístupňuje kánon české literatury,“ doplňuje Petr Šámal, ředitel Ústavu pro českou literaturu AV ČR.

Přípravu expozice finančně podpořila Akademie věd České republiky, zhlédnout ji můžete v klášteře v Nové Říši od 1. 7. 2021 jako součást prohlídkové trasy B nebo na vernisáži v neděli 27. 6. 2021.

*Nová Říše jest městečko menší než Náměšť, ale dosti velké,
aby se v něm dělaly klepy a žilo se až k zoufání šosácky.
(Anně Pammrové 8. května 1889)*

*Nová Říše leží v tiché krajině jemného půvabu; lesy dýchají na nás ze všech stran; našli byste mnoho krásných hodin v melancholii našich podzimních dní, teplých a tichých, kdy nebe vyšší než jindy letí proti nám v záři a přibližuje k nám z dalekého obzoru neznámé jakési bílé osady, celý rok neviditelné, až kdesi daleko z Rakous...
(Františku Xaveru Šaldovi 18. srpna 1899)*

Program vernisáže: [Program vernisáže](#)